

Utlåtande Rotel X (Dnr KS 2019/259)

Motion angående OPS-lösningar

Motion av Alexander Lindholm (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jonas Naddebo anför följande.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige framför Alexander Lindholm att så kallade OPS-lösningar för byggandet av sim- och idrottshallar är odemokratiska och riskerar att bli kostnadsdrivande med minskad rådgivning för staden. Motionären menar att behov och krav kan förändras under avtalstiden vilket med OPS-lösningar begränsar möjligheten för staden att anpassa verksamheten.

Vidare menar motionären att privata aktörer har generellt högre kapitalkostnader till följd av sämre kreditvärdighet jämfört med staden, vilket kan leda till dyrare anläggningar med högre hyror för staden eller uteblivna anläggningar.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad säger nej till framtida OPS-lösningar för att finansiera sim- och idrottshallar i Stockholm.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd,

Älvsjö stadsdelsnämnd, Konkurrensverket, Region Stockholm och Riksgälden.
Älvsjö stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret bedömer att OPS-lösningar utförda på rätt sätt i sig inte är odemokratiska eller kostnadsdrivande. Genom samarbete med privata aktörer kan stadens finansieringsbehov minskas och genomförandeförmåga öka.

Fastighetsnämnden instämmer i att man bör vara försiktig med OPS-lösningar. Dock menar kontoret att ett generellt förbud inte är önskvärt och att det ibland kan finnas omständigheter som talar för en sÄrlösning.

Idrottsnämnden konstaterar att OPS är ett av flera olika sätt som står kommuner till handa för investeringsprojekt och för att Åstadkomma effektivare resursanvändning. En helhetsbedömning med avvägningar bör finnas.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd bedömer att frågan om att säga nej till framtida OPS-lösningar inte ligger inom nämndens ansvarsområde. Därav avstår förvaltningen från att ha synpunkter på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att staden ska vara öppen för OPS-lösningar och att det bör analyseras från fall till fall om det är lämpligt.

Konkurrensverket hänvisar till Konkurrensverkets yttrande över betänkandet "Finansiering av infrastruktur med privat kapital".

Region Stockholm avböjer möjligheten att svara med hänvisning till Stockholms universitets pågående forskningsprojekt "Framtidens universitetssjukhus – Beslut om Nya Karolinska Solna".

Riksgälden anser att nackdelarna med OPS är otvetydiga och att fördelarna, i form av effektivitetsvinster, är mer osäkra.

Mina synpunkter

Staden växer i hög takt och behovet av nya bostäder och ny samhällsservice i form av skolor, förskolor och inte minst idrottsanläggningar är stort. Staden vill fortsätta att växa. Vi möter också dagligen många idrottsföreningar och företag som gärna vill vara med och bidra och investera i Stockholms idrottsliv. Vi ser privata och ideella aktörers intresse och möjligheter att bidra till stadens utveckling som en stor tillgång. Att detta tillvaratas är en förutsättning för en hållbar tillväxt i Stockholm. Den grönblå majoriteten har en tydlig ambition att öka antalet idrottsanläggningar i Stockholm. Vi har fått ärva en fullteknad investeringsbudget samtidigt som vi ser att både investeringsbehovet och reinvesteringsbehovet inom just idrotten är mycket stort.

God ekonomisk hushållning är en självklar utgångspunkt för staden i såväl samverkan med externa aktörer som när staden själv planerar och uppför samhällsfastigheter. Staden har redan idag samarbeten med privata aktörer i såväl byggskede som i driften av befintliga byggnader och anläggningar.

I stället för att svartmåla kreativa och konstruktiva försök att kombinera en hållbar tillväxt och bibehållen samhällsservice med god ekonomisk hushållning stänger vi i den grönblå majoriteten inga dörrar. Framtidens stadsutveckling finns inte i gårdagens stuprör och lösningar. Vi kommer fortsätta att studera goda exempel både i Sverige och internationellt för att hitta ekonomiskt ansvarsfulla modeller.

Nya lösningar ställer krav på en organisation som kan ta tillvara på olika idéer och utveckla dem i samverkan med både olika delar av stadens förvaltningar och de aktörer som finns på marknaden. För att möta det växande intresse som finns från privata aktörer att delta i byggandet av idrottsanläggningar har det införts en samordnande roll under kommunstyrelsen på stadsledningskontoret som stöttar och samordnar arbetet. Genom ett antal pilotprojekt kommer dessa frågor tydliggöras och stadens rutiner utvecklas för att underlätta för efterföljande projekt, för att på bästa sätt tillgodose stadens långsiktiga behov. Alla kommande projekt ska därför analyseras noggrant ur ett långsiktigt driftskostnadsperspektiv.

Till skillnad från vad motionären menar så pekar vi inte ut en enskild modell som svaret men vi är beredda att titta på alla möjligheter som gör att vi kan öka byggtakten och på så sätt ge fler stockholmare chansen att utöva idrott och föreningsverksamhet. Därför innehåller också kommunstyrelsens förslag till budget för 2020 ett antal målsättningar för ökat samarbete med externa aktörer.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

- Att tillstyrka motionen
Att därutöver anföra:

Under föregående mandatperiod prioriterades idrotten och över en miljard kronor extra tillfördes för idrottsinvesteringar genom *Idrottsmiljarden*. De utökade resurserna var viktiga för bygga ikapp det behov som funnits under lång tid för fler idrottsytor i Stockholm. När staden växer och befolkningen ökar är det viktigt att fortsatt hålla en hög takt i utbyggnaden av idrotts- och samhällsfastigheter. Staden måste prioritera och tillföra tillräckligt med medel för att möjliggöra en fortsatt hög byggtakt.

Vi är i grunden positiva till att privata initiativ kan tillföra positiva kvaliteter för stadens medborgare. Vi arbetade fram lösningar för aktörer som ville bygga och driva sina egna idrottsytor under föregående mandatperiod, bland annat i Hagastaden. Vi hade önskat att nuvarande majoritet tog ett större ansvar för att förvalta den positiva vilja som finns för att bistå, exempelvis när det kommer till Stadsbibliotekets upprustning.

Däremot är det orimligt att en sådan samverkan sker på ett sätt som innebär att medborgarna förlorar både ekonomiskt och avseende rådighet och demokratiskt inflytande.

Hur medlen förvaltas är en viktig aspekt för att få ut så många sportfält, simhallar och idrottsytor som möjligt. Vi anser därför att Stockholm stad inte ska initiera kostsamma OPS-lösningar som binder upp staden i decennier framöver i dåliga avtal. I princip samtliga remissinstanser poängterar att OPS-lösningar alltid är en dålig lösning för den offentliga parterna. Riksgälden formulerar den generella uppfattningen väl i sitt svar.

Riksgäldens slutsats är att nackdelarna med OPS är otvetydiga och väl underbyggda. Den mest uppenbara nackdelen är den väsentligt högre finansieringskostnaden för projektet till följd av den privata överbrygningsfinansieringen. Fördelarna, i form av effektivitetsvinster, är däremot mer osäkra och bygger främst på teoretiska ansatser som inte har kunnat beläggas

empiriskt. Empirin talar snarare för att OPS tenderar att vara ineffektivt för den offentliga sektorn.

På ett övergripande plan bör det understrykas att OPS riskerar att leda till minskad transparens, försämrad möjlighet till uppföljning och sämre offentlig budgetdisciplin. Det beror bland annat på att OPS i normalfallet har en mer omfattande och komplicerad avtalsstruktur jämfört med andra entreprenadformer.

Det är en tydlig uppmaning till Stockholms politiker att inte trixa med balansräkningen.

Att ens överväga denna lösning med grund i de empiriska erfarenheter som finns kan knappast tillskrivas något annat än en ideologisk vilja att privatisera så mycket som möjligt, oavsett kostnad för Stockholms medborgare.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 27 november 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jonas Naddebo

Mats Larsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård och Karin Gustafsson (båda S) och Rashid Mohammed och Sara Stenudd (båda V) samt Sissela Nordling Blanco (FI) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige framför Alexander Lindholm att så kallade OPS-lösningar för byggandet av sim- och idrottshallar är odemokratiska och riskerar att bli kostnadsdrivande med minskad rådighet för staden. Motionären menar att behov och krav kan förändras under avtalstiden vilket med OPS-lösningar begränsar möjligheten för staden att anpassa verksamheten.

Vidare menar motionären att privata aktörer har generellt högre kapitalkostnader till följd av sämre kreditvärdighet jämfört med staden, vilket kan leda till dyrare anläggningar med högre hyror för staden eller uteblivna anläggningar.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad säger nej till framtida OPS-lösningar för att finansiera sim- och idrottshallar i Stockholm.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Konkurrensverket, Region Stockholm och Riksgälden. Älvsjö stadsdelsnämnd, har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget 2019 framgår att staden ska arbeta aktivt med att få fram såväl fler enkla som multifunktionella idrottshallar. Investeringsstakten för ett växande Stockholm innebär stora utmaningar, såväl finansiella, resursmässiga och organisatoriska utmaningar. Detta innebär att staden i ökad utsträckning behöver samverka med fler externa aktörer. I kommunfullmäktiges budget framgår att nämnder och bolag ska arbeta i enlighet med stadens investeringsstrategi och fastighets- och lokalpolicy så att innehavet av fastigheter och lokaler utvecklas på ett sätt som bidrar till att planerade investeringar kan genomföras med bibehållen finansiell styrka och med låg finansiell risk samtidigt som stadens kapacitet och förmåga att tillhandahålla

effektiva lokaler utvecklas. Samverkan med externa aktörer och privata fastighetsägare ska stärkas i syfte att säkerställa kommunkoncernens långsiktiga finansiella förmåga att utveckla staden samtidigt som stadens övergripande hållbarhetsmål nås.

Staden ska därför underlätta för fristående aktörer som vill bygga och driva bland annat idrottsanläggningar i Stockholms stad. Av budgeten framgår också att fastighetsnämnden tillsammans med exploateringsnämnden och idrottsnämnden ska verka för att fler idrottsanläggningar, som komplement till stadens anläggningar, byggs och drivs av fristående aktörer.

Stadsledningskontoret konstaterar att detta gäller såväl vid reinvesteringar i befintliga anläggningar som vid nyproduktion av idrottsanläggningar. Det finns också ett växande intresse från marknaden att genom privata investeringar helt eller delvis finansiera renoveringar eller nyproduktion av bland annat idrottsanläggningar som antingen hyrs ut till staden eller som drivs i egen regi.

Stadsledningskontoret bedömer att OPS-lösningar utförda på rätt sätt i sig inte är odemokratiska eller kostnadsdrivande. Genom samarbete med privata aktörer kan stadens finansieringsbehov minskas och genomförandeförmåga öka. Kunskap hos externa aktörer om planering och genomförande av projekt kan tillgodogöras av staden och stärka den egna förmågan inom detta område.

Exemplen på OPS-lösningar som motionären redovisar är mer av infrastrukturell karaktär och saknar möjligheten till andra kommersiella intäkter. Att addera restaurang, café, gym, ett brett utbud av kurser, kontor, rehabilitering med mera, vilket exempelvis en simanläggning skulle kunna innefatta ger bättre ekonomiska förutsättningar för en privat aktör. Det är därför av vikt att staden ger rätt förutsättningar för de privata aktörerna tidigt i planeringsprocessen. Att skapa blandade användningar kan leda till lägre hyreskostnader för idrottslivet eftersom andra intäktskällor också tillförts. För att kunna göra nödvändiga investeringar för en privat aktör behöver långsiktiga avtal med staden kunna tecknas. Det skapar en trygghet för staden att säkerställa att behoven kan täckas och en trygghet för aktören att hyresintäkter genereras över tid.

Det är dock av vikt att staden har beställarorganisation med erforderlig kompetens och att planeringen sker utifrån ett långsiktigt driftkostnadsperspektiv och faktiska behov. Stadsledningskontorets bedömning är att det idag pågår ett antal projekt där externa aktörer ska bygga samhällsfastigheter på uppdrag av staden och att det finns en systematisk erfarenhetsåterföring från dessa projekt.

Stadsledningskontorets föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion angående OPS-lösningar av Alexander Lindholm (S) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2019 följande.

Fastighetsnämnden beslutar att godkänna och överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S) och Lars Bäck m.fl. (V), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret instämmer i att man bör vara försiktig med OPS-lösningar, det vill säga finansieringslösningar baserade på en offentlig-privat samverkan. Den mest uppenbara nackdelen med OPS är en betydligt högre finansieringskostnad då det offentliga kan låna pengar betydligt billigare än privata företag. OPS har också höga transaktionskostnader och de långa avtalstiderna skapar en osäkerhet kring ökade kostnader i samband med omförhandlingar och konkurser. Därtill försvåras möjligheterna att omförhandla avtal i efterhand.

Dock menar kontoret att ett generellt förbud inte är önskvärt och även om försiktighetsprincipen av ovan nämnda skäl bör råda vid OPS-lösningar kan det ibland finnas omständigheter som talar för en särlösning. Det finns fall där OPS-lösningar rapporterats falla väl ut, både inom Sverige och EU. Exempelvis försvarsmaktens OPS med SAAB AB för drift, underhåll och vidmakthållande av Flygvapnets samtliga skolflygplan SK 60. Även dessa fall bör uppmärksammas och dras lärdomar av för att utreda om en OPS-lösning kan komma att innebära finansiella och/eller samhällsekonomiska vinster för staden och dess medborgare.

Kontoret föreslår att fastighetsnämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 juni 2019 följande.

1. Idrottsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Reservation anfördes av Lina Hultman (V) och Alexander Lindholm m.fl. (S), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Offentlig Privat Samverkan (OPS) saknar en precis och entydig definition. OPS är, förenklat, ett samlingsnamn för flera olika typer av samverkan mellan offentliga och privata aktörer. OPS-lösningar kan betecknats som en entreprenadform, finansieringsform, kontraktsform, samverkansform m.m. Det kan därav råda en begreppsförvirring vad OPS i detalj innebär. Idrottsförvaltningen efterfrågar därför att en definition av vad som inkluderas inom ”OPS-lösningar för att finansiera sim- och idrottshallar”.

OPS är ett av flera olika sätt som står kommuner till handa för investeringsprojekt och för att åstadkomma effektivare resursanvändning. En helhetsbedömning med avvägningar om vilka för- och nackdelar, samt vinster och risker som är förenade med att genomföra investeringar i sim- och idrottshallar som OPS-projekt bör finnas. Ett sim- och idrottshallprojekt som genomförs som OPS-projekt kan bland annat innebära att kommunen binds upp i långa avtal och skjuter utgifter framåt i tiden, men kan också möjliggöra att nödvändiga investeringar i idrottsanläggningar kan tidigareläggas.

Förvaltningen föreslår att idrottsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 juni 2019 att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen bedömer att frågan om att säga nej till framtida OPS-lösningar inte ligger inom nämndens ansvarsområde och att investeringar och finansiering av större bygg- och anläggningsprojekt ska hanteras av respektive ansvarig facknämnd. Därav avstår förvaltningen från att ha synpunkter på remissen.

Förvaltningen föreslår att Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutar att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 maj 2019 att godkänna M, L, MP och C:s svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnds svar lyder.

I motionen som nu är ute för remiss tar Alexander Lindholm (S) upp offentlig-privat samverkan, så kallade OPS-upphandlingar, för att finansiera flera sim- och idrottshallar i Stockholm. Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad säger nej till framtida OPS-lösningar för att finansiera sim- och idrottshallar i Stockholm. Stadsdelsförvaltningen gör bedömningen att motionärens förslag om att säga nej till framtida OPS-lösningar för att finansiera sim och idrottshallar i Stockholm är av övergripande karaktär. Frågan om finansiering och byggnation av sim- och idrottshallar ligger inte inom förvaltningens ansvarsområde men då frågan är av övergripande art anser nämnden att vi bör lämna vår åsikt.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att staden ska vara öppna för OPS-lösningar och att det bör analyseras från fall till fall om det är lämpligt. Rätt använt kan OPS-lösningar vara med och bidra till samhällsutvecklingen. Att som motionären nu gör föreslå ett förbud till framtida OPS-lösningar är kortsiktigt och oansvarig.

Reservation anfördes av vice ordföranden Salar Rashid m.fl. (S) och Rudy Espinoza m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Offentlig Privat Samverkan (OPS) saknar en precis och entydig definition. OPS är, förenklat, ett samlingsnamn för flera olika typer av samverkan mellan offentliga och privata aktörer. OPS-lösningar kan betecknats som en entreprenadform, finansieringsform, kontraktsform, samverkansform m.m. Det kan därav råda en begreppsförvirring vad OPS i detalj innebär. Idrottsförvaltningen efterfrågar därför att en definition av vad som inkluderas inom ”OPS-lösningar för att finansiera sim- och idrottshallar”.

OPS är ett av flera olika sätt som står kommuner till handa för investeringsprojekt och för att åstadkomma effektivare resursanvändning. En helhetsbedömning med avvägningar om vilka för- och nackdelar, samt vinster och risker som är förenade med att genomföra investeringar i sim- och idrottshallar som OPS-projekt bör finnas. Ett sim- och idrottshallprojekt som genomförs som OPSprojekt kan bland annat innebära att kommunen binds upp i långa avtal och skjuter utgifter framåt i tiden, men kan också möjliggöra att nödvändiga investeringar i idrottsanläggningar kan tidigareläggas.

Konkurrensverket

Konkurrensverkets yttrande daterat den 10 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Konkurrensverket har inga synpunkter på remissen.

Konkurrensverket vill i sammanhanget hänvisa till Konkurrensverkets yttrande över betänkandet Finansiering av infrastruktur med privat kapital (SOU2017:13).

Region Stockholm

Region Stockholms yttrande daterat den 25 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Region Stockholm avböjer möjligheten att svara med hänvisning till Stockholms universitets pågående forskningsprojekt ”Framtidens universitetssjukhus – Beslut om Nya Karolinska Solna” som bland annat analyserar beslutet att använda OPS. Ni hittar delrapporterna från projektet på Stockholms universitets statsvetenskapliga institutions hemsida.

Riksgälden

Riksgäldens yttrande daterat den 3 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Riksgälden redogör för sin bedömning av OPS utifrån en generell ansats. Riksgäldens slutsats är att nackdelarna med OPS är otvetydiga och väl underbyggda. Den mest uppenbara nackdelen är den väsentligt högre finansieringskostnaden för projektet till följd av den privata överbrygningsfinansieringen. Fördelarna, i form av effektivitetsvinster, är däremot mer osäkra och bygger främst på teoretiska ansatser som inte har kunnat beläggas empiriskt. Empirin talar snarare för att OPS tenderar att vara ineffektivt för den offentliga sektorn.

Möjliga utfall från att använda OPS präglas därför av en asymmetri. Med det menas att OPS har en osäker och i bästa fall begränsad uppsida samtidigt som nedsidan kan bli omfattande – och det är ofrånkomligen offentliga medel (eller brukaravgifter) som i slutänden ska återbetala investeringen.

OPS är ingen genväg till fler investeringar. I slutänden är det alltid offentliga medel som ofrånkomligen står för återbetalningen av den privata överbrygningsfinansieringen. Följaktligen bör OPS bedömas genom att väga de potentiella effektivitetsvinsterna som kan uppnås, mot de ökade kostnader och risker som samtidigt uppstår.

Förespråkare av OPS argumenterar bland annat för att denna entreprenadform ger bättre förutsättningar för ett s.k. livscykelperspektiv, där utföraren på grund av ett helhetsansvar och långa avtalsperioder har starkare incitament att finna kostnadseffektiva lösningar. Ett annat återkommande argument är att risköverföringen

till det privata kapitalet i projektbolagen ger starka incitament att minska risken för negativa projektavvikelse såsom förseningar och fördyringar. Detta beroende på att ägare och långivare inte vill förlora insatt kapital. Riksgälden håller med om att ett livscykelperspektiv har fördelar. Samtidigt implicerar det långa avtalstider med tillhörande risker. Ett livscykelperspektiv är dock inget som är unikt för OPS.

Riksgälden kan konstatera att det empiriska underlaget för effektivitetsvinster är svagt, trots att det globalt genomförts ett mycket stort antal OPS-projekt. Riksgälden vill hävda att empirin snarare talar för att effektivitetsvinster inte överstiger de nackdelar som finns med OPS. Självfallet skiljer sig olika OPS från fall till fall, liksom de inneboende drivkrafterna, varmed det är vanskligt att dra alltför långgående generella slutsatser.

Den mest uppenbara nackdelen med OPS är den väsentligt högre finansieringskostnaden för projektet till följd av en privat överbrygningsfinansiering. Kostnadsökningen har två orsaker. För det första lånar den offentliga sektorn billigare än en privat aktör och för det andra behöver ett OPS-företag ett eget kapital som buffert för oväntade negativa utfall.

På ett övergripande plan bör det understrykas att OPS riskerar att leda till minskad transparens, försämrade möjligheter till uppföljning och sämre offentlig budgetdisciplin. Det beror bland annat på att OPS i normalfallet har en mer omfattande och komplicerad avtalsstruktur jämfört med andra entreprenadformer. Att OPS-avtal är mer omfattande än andra entreprenadavtal ställer även höga krav på kompetens hos beställaren.

Riksgäldens slutsats är att det rimligen åligger förespråkare av OPS ett ansvar att tydligt redovisa varför OPS är att föredra framför andra entreprenadformer.

Reservationer m.m.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S) och Lars Bäck m.fl. (V) enligt följande.

Att godkänna motionen samt att därutöver anföra följande:

OPS-finansiering av simhallar som de blågröna lyft fram som ett sätt att finansiera kostsamma idrottsanläggningar saknar realism. Det får mest anses vara ett sätt att flytta fokus från stadens eget ansvar för sina medborgare genom att istället peka på teoretiska, icke existerande finansiärer. Komplicerade och dyra projekt som simhallar är särskilt svåra att lösa med OPS-finansiering då kostnaderna är höga och intäkterna i praktiken väldigt låga. Att staden dessutom skulle låna upp pengar till högre kapitalkostnader via privata företag än vad man själv kan lånefinansiera projekten med, skulle också innebära att idrottsanläggningen bara av det skälet skulle bli kraftigt fördyrad. Detta helt i onödan. De avskräckande exemplen är också många, vilket redovisas i motionen.

OPS-lösningar skulle teoretiskt sätt vara möjliga om projekten är enkla och väl avgränsade i omfattning, brukarintäkterna är säkrade över tid, att kapitalkostnaderna är i nivå med vad staden själv kan ordna och inte minst att företaget ifråga kan förvalta anläggningen till rimliga kostnader under en längre tid. Att dessa alla förutsättningar kan appliceras på kommunala idrottsanläggningar är inte realistiskt, vilket motionen på ett tydligt sätt också visar. Det är bättre om de Blågröna istället börjar ta ett ansvar för en utbyggnad av stadens idrottsanläggningar på ett sätt som motsvarar de behov som finns i ett kraftigt växande Stockholm.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes Lina Hultman (V) och Alexander Lindholm m.fl. (S) enligt följande.

Att tillstyrka motionen och därutöver anföra följande:

OPS-finansiering av simhallar som de blågröna lyft fram som ett sätt att finansiera kostsamma idrottsanläggningar saknar realism. Det får mest anses vara ett sätt att flytta fokus från stadens eget ansvar för sina medborgare genom att istället skjuta över ansvaret med ökade kostnader som följd. Komplicerade och dyra projekt som simhallar är särskilt svåra att lösa med OPS-finansiering då kostnaderna är höga och intäkterna i praktiken väldigt låga. Att staden dessutom skulle låna upp pengar till högre kapitalkostnader via privata företag än vad man själv kan lånefinansiera projekten med, skulle också innebära att idrottsanläggningen bara av det skälet skulle

bli kraftigt fördyrad. Detta helt i onödan. De avskräckande exemplen är också många, vilket redovisas i motionen.

OPS-lösningar skulle teoretiskt sätt vara möjliga om projekten är enkla och väl avgränsade i omfattning, brukarintäkterna är säkrade över tid, att kapitalkostnaderna är i nivå med vad staden själv kan ordna och inte minst att företaget ifråga kan förvalta anläggningen till rimliga kostnader under en längre tid. Att alla dessa förutsättningar kan appliceras på kommunala idrottsanläggningar är inte realistiskt, vilket motionen på ett tydligt sätt också visar.

Föreningar och andra aktörer som vill ta ansvar och bygga anläggningar i Stockholm är positivt. Det finns goda exempel från tidigare mandatperiod som nu är på väg att förverkligas. Problemet med OPS-lösningar är att de på lång sikt har visat sig dyrare genom högre driftskostnader. Det är kortsiktig tänkande och dålig förvaltning av stadens medel som ska undvikas.

Det är bättre om de blågröna istället börjar ta ett ansvar för en utbyggnad av stadens idrottsanläggningar på ett sätt som motsvarar de behov som finns i ett växande Stockholm.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Salar Rashid m.fl. (S) och Rudy Espinoza m.fl. (V) enligt följande.

Att Skärholmens stadsdelsnämnd uppmanar Stockholms Stad att i enlighet med motionens anda förorda och argumentera för ett nej till OPS-lösningar för att finansiera sim- och idrottshallar i Stockholm. OPS-lösningar innebär att kommersiella företag helt eller delvis finansierar offentliga projekt. I utbyte får företagen kontrakt på att kompenseras genom hyror, avgifter, garanterade intäkter eller andra fördelar. Detta innebär i praktiken ett lån, men har genom tidigare erfarenheter från bland annat Sverige och Storbritannien visat sig bli mycket dyrare för skattebetalarna.

Förvaltningens motivering att avstå från att yttra sig är att frågan inte ligger inom förvaltningens ansvarsområde. Men då OPS-lösningar kan påverka Skärholmens stadsdel mycket negativt under lång tid anser vi att stadsdelsnämnden bör säga ifrån tydligt. Nödvändigheten av att från alla nivåer ta ansvar för att staden inte långsiktigt sätter sig i en svår ekonomisk situation kan understrykas av att dåvarande regeringen Reinfeldt enligt medieuppgifter på förhand mycket starkt och enträget motsatte sig Stockholms OPS-finansieringar i allmänhet och specifikt den OPS-finansiering av Nya Karolinska som mycket riktigt visat sig bli katastrofal för regionens ekonomi och verksamhet. Dåvarande finansminister Anders Borgs departement ska ha anført att OPS blir dyrare, ibland 20-30 procent dyrare än traditionell lånefinansiering, samt att förfarandet innebär att man rundar budgetreglerna. Med andra ord kan detta jämföras med att staden i smyg tar ett lån som dessutom inte syns i bokföringen. Detta är ett djupt oansvarigt sätt att finansiera en kommuns investering på och vi anser att Skärholmens stadsdelsnämnd starkt bör signalera att detta vore en mycket oklok politik.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Banco enligt följande.
Ersättaren Sissela Nordling Banco (Fi) instämde i förslag till beslut och reservation från (S),(V).